

(Време 30. 9. 2010)

Шта је, у ствари, стратешки циљ Србије? То се, изгледа, мења како се који политичар дочепа микрофона. Ова млада, јапијевска генерација државних чиновника делује као да никад није ниједан посао направила, зарадила свој први динар, а камоли милион

Миленијумски циљеви: А где смо ту ми?

Председник Србије Борис Тадић био је у вишедневној посети Њујорку, односно на генералном заседању Скупштине Уједињених нација, посвећеном, иначе, остваривању миленијумских циљева: искорењивање сиромаштва, болештина, боље образовање... али, што се Срба тиче, створен је утисак да се тамо расправљало само о Косову, односно да наши немају преча посла, ни глобално ни локално, него да се боре за суверенитет и територијални интегритет, што добар део остатка света занима колико и лањски снег.

Стекао се, дакле, утисак да ни нас не занима шта остатак света мисли о миленијумским циљевима. Имамо ми наших брига, политичари имају своје приоритете, па смо још једном остали на рубу светских збивања и нејасно смо домаћој јавности пренели главну светску поруку. А она гласи: нема бољег живота и напретка у остваривању било ког племенитог циља без напретка привреде и економске моћи сваке земље појединачно и светске заједнице у тоталу.

Али, није било потребно да овде, у домаћој јавности, буде маргинализована главна порука Уједињених нација како бисмо схватили да је привредни развој у српској политичкој кухињи маргинализован, остављен на највишој полици, као неки егзотичан зачин који се ретко употребљава. То се видело и без овог прошлонедељног доказа. Шта су, на крају, миленијумски циљеви Србије? Да нам врате Косово, па да опет не знамо шта ћемо с њим?

Расим Љајић упозорава, ових дана, да без обзира на примењену методологију, расте број оних који се имају сматрати сиротињом. Свако четврто село је пред изумирањем. У чак 702 насеља у Србији живи мање од стотину становника, а просечна старост је око 70 година. У чак 352 насеља живи мање од 50 мештана, а 350 имају између 50 и 100 становника. Статистика каже и да у селима тренутно има 200.000 празних кућа. У реду је да Косово буде мајка свих питања, али није лепо да о широј слици губитка територије и људи брину само статистичари.

Србија је у доста понижавајућој позицији да има најниже плате у региону. У земљи где се тек повремено пољопривреда и прехрамбена индустрија прогласе за стратешки приоритет, готово миленијумски циљ, влада несташица млека и уља. Најбрже расте извоз живе стоке, говеда пре свега, јер нико нема рачуницу ни да их музе, ни да их коље.

Бум у најави: Да ли је Шарић највећи инвеститор?

Следи одломак из текста Милана Милошевића "Може ли се распасти Југославија", објављеног у првом броју "Времена" 29. октобра 1990: Укупна привредна снага наших "националних економија" не прелази моћ једне озбиљније светске компаније. Економска моћ Југославије, према подацима из 1981, само је незнатно изнад економске моћи Џенерал моторса (3. на ранг-листи највећих америчких корпорација), економска моћ Србије била је на нивоу петнаесте фирме на ранг-листи највећих светских компанија Унилевера (Лондон/Ротердам), Хрватска је негде између Филипса (Андховен Холандија), који је 26. у свету, и ИТТ-ја (Њујорк), који је 14. на америчкој ранг-листи; а Црна Гора је приближна моћи Кларк Еквипмента из Буханана, Мичиген, који заузима 259. место на ранг-листи америчких корпорација, а производи канцеларијски намештај.

Овај прилог испумпавања националне уображености односи се на време кад нам је још добро ишло. Данас, 2010. године, двадесет година од текста који је цитиран, а тридесет година након периода на који се односи поређење моћи између тадашњих република Југославије и корпоративне моћи, говори се о томе да је Србија тек на око две трећине друштвеног производа из 1989. године.

Шта је, у ствари, стратешки циљ Србије? То се, изгледа, мења како се који политичар дочепи микрофона. Час је то регионални, равномерни развој, час је пољопривреда, аграр генерално, час путеви, мостови, пруге и обилазнице, па онда енергетика коју смо

предали у добром сегменту Русима на управљање, а сигурно снабдевање струјом обезбеђује се домишљатом домаће инжењерске памети која готово расходоване електране и дистрибутивну мрежу одржава уз помоћ "штапа и канапа".

Другог дана ту је Дунав, па наука, онда се, трећег дана, генерално најављује инвестициони бум, мада се по подацима које објављује полиција може закључити да је овде највећи инвеститор онај злосрећни Дарко Шарић, ако је тачно да је у Србији опрао милијарду евра.

Другим речима, не зна се ко пије, али је јасно ко плаћа, што зна и партијска номенклатура, аман се она забавила својим јадом: како се што више пробити у што краћем року. Ова млада, нова, јапијевска генерација државних чиновника, државних секретара, саветника, помоћника и заменика, делује као генерација која никад није ниједан посао направила, зарадила свој први динар, а камоли милион, већ оставља утисак као да је изашла из партијског инкубатора и да је убеђена да се до успеха и првог милиона долази преко државне и партијске касе.

Десет година после: Памет и карактер

Додајмо томе још погубни популизам који ће, с приближавањем избора, бојим се, да расте до неслућених размера, а који се огледа у томе да се сатанизује иначе танки слој успешних српских предузетника, па ће шира "миленијумска" слика Србије бити комплетна. Дакле, тужна.

Ових дана, свако мало, зову да се учествује у некаквим анкетама поводом десет година од оног Петог октобра. Ко је шта паметно имао о томе да каже рекао је то пре тог Петог октобра, али некако је непристојно не учествовати, нико не воли да буде квариигра, али и кад то не желите, имате осећај да учествујете у митологизацији једног датума.

Да сад не бих измишљао нешто посебно, цитираћу самог себе из више овонедељних извора:

Под један: Политички консензус од оног Петог октобра, добрим делом изазван народним инстинктом за преживљавање, није се дуго одржао и није се пренео у политичке институције. На делу је политичко препуцавање оних од којих се очекивало да ће најмање створити уставни оквир модерне Србије, а као највиши циљ показати пут ка бољем друштвеном моралу. Баук умора кружи Србијом.

Под два: Од Петог октобра очекивао сам најпре да се створе услови за изборе у којима неће бити крађе. То се остварило. У ових десет година, осим ситних, уобичајених марифетлука, није било приговора на изборе. Очекивао сам још да ће Србија брже остварити напредак на економском и културном плану.

Далеко сам од идеје и тврдње да је сјахао Курта да би узјахао Мурта, али промене су споре и, што је још горе, врло површне. Србија не остварује стратегију развоја у коју се сви заклињу.

Под три: Стање у медијима пре Петог октобра било је изузетно лоше, али и даље, без обзира на формалне слободе, медији показују тенденцију да, сходно приближавању избора, постају – катастрофални. Питање је шта се у медијима променило. Ни сам нисам сигуран да ли се и даље порок претвара у врлину, разбојништво у родољубље, а клевета у истину... Свако то може јер за то не треба памети. Треба само бити без карактера.

И под четири: Ближи се тренутак када ће обележавање десетогодишњице Петог октобра да се смучи и онима који још верују да је тог дана направљен помак ка бољем и уређенијем друштву. Ето, рецимо, на Телевизији Пинк кренуо је документарни серијал о овом митском датуму. Они се највише истичу, можда и зато што су у овим истим данима пре десет година жмурили пред оним што је тресло Србију. А после документарца лепо се уклапа "Фарма".

Ето, толико, а има још много дана до Петог октобра.